

Varbūt mēs ceļojam laikā, mainot laikapstākļus,
un varbūt mēs mērojam distances, virzoties laikā.

Es esmu Amerikā. Ārā avīzē lasu kafiju. Ir rīts, rosīga iela, lielas mašīnas, ērtas kurpes; daži cilvēki uz ielas skaļi runā. Es jūtos labi.

Es dodos ceļā.

Autobuss apstājas uz šosejas, un iekāpj cilvēki ar Coca-Cola rokās, lai pārbaudītu pases. Kāds puisis guļ un, pasu kontroles pamodināts, pirmais, ko viņš ierauga, ir Madonna. Come Mr. Dj – tā baltiem, izliektiem burtiem rakstīts uz spožas, sarkanās skārdenes. Viņi apskata puīša pasi un pasniedz viņam skārdeni. Tagad viņš var. Mūsdienās zinātnieki var laboratorijā izaudzēt acis, izmantojot cilvēka radzenes audus. Vai kāds var ieprogrammēt acis, kurās, piemēram, atspoguļojas jūra, vai ...?

Ir tāda pasaules karte, kurā nav Amerikas. Šo karti 1492. gadā radījis kāds kaismīgs ģeogrāfs, un vietā, kur šodien iezīmēta Ziemeļamerika un Dienvidamerika, tur plešas tumšzaļi okeāna ūdeņi. Karte, par kuru runāju, atrodas šeit, šajā ēkā, vien citā telpā, citā.

Ja nu Amerikas ģeogrāfijā nebūtu bijis? Tās nebūtu arī tik daudzās citās jomās. Tās nebūtu valodā, telpas uztverē, ekonomikā. Nebūtu nekādu atmiņu par amerikāņu kultūru.

Hipokamps – tā dēvē smadzeņu daļu, kas atbild par ilglaicīgo un īslaicīgo atmiņu, kā arī par orientēšanos telpā. Savu nosaukumu hipokamps ieguvis pēc līdzības ar jūraszirdziņu – hipokampam ir jūraszirdziņa forma. Varētu jautāt – cik liels ir jūraszirdziņš tavā galvā? Kādā pētījumā, kurā piedalījās Londonas taksisti, konstatēts, ka viņiem ir lielāks hipokamps, viņu galvā mīt lielāks jūraszirdziņš. Ir skaidrs, ka kapteiņiem, šoferiem, pilotiem un ģeogrāfiem navigācijas prasmes ir attīstītākas nekā pārējiem. Interesanti, ka navigācijas instrumenti, kas tiek lietoti fiziskajā vidē, izmantojami arī virtuālajā.

Jūraszirdziņam nav vajadzīga jūras karte, bet jūraszirdziņš var kļūt par pārejas objektu – džojstiku, ja skatāmies uz to kā uz abstraktu karti. „Bet kas tad ir abstraktas kartes?” mēs jautājam kādam ģeogrāfam. Viņš paskaidroja, ka tās esot kartes ārpus zinātniskiem kritērijiem. Tad viņš mums parādīja kādas Austrumu pilsētas ainavu, pilsētas attēlu uz kāda ķīniešu ventilatora, ledus spainīša, sienas fragmenta...

Varbūt mēs ceļojam laikā, mainot laikapstākļus, un varbūt mēs mērojam distances, virzoties laikā.

Programmēšanas valodās abstraktas kartes tiek skaidrotas metaforās. „Asociācijas iedibina saikni starp atslēgu un vērtību*. Asociatīvs izkārtojums jeb karte ir struktūra, kas ļauj saistīt virkni nesaistītu atslēgu ar patvaļīgu vērtību kopu. Asociatīvs izkārtojums ir ērti izmantojams, jo vērtībām, kas tiek lietotas, lai indeksētu elementus, nav jābūt salīdzināmām un to diapazonam nav jābūt iepriekš zināmam. Turklāt struktūras izmēram nav augšējās robežas. Tas spēj vienlaikus ietvert patvaļīgu skaitu dažādu informācijas elementu. Kartes dažkārt dēvē par vārdnīcām, jo starp vārdiem un ikdienā lietoto vārdnīcu definīcijām pastāv unikāla saistība.”

Ja jauni vārdi rodas, ar kuriem apzīmēt jaunas lietas un aizpildīt vārdnīcas robus, paplašinot tajā ietverto vienumu skaitu, jaunu teritoriju kartēšana izmaina pašu karti. Es jautāju: „Vai var pastāvēt karte, kas lielāka par tās teritoriju?”

Varbūt mēs ceļojam laikā, mainot laikapstākļus, un varbūt mēs mērojam distances, virzoties laikā.

- Monika Lipšica

* Fragments no tiešsaistē pieejama programmēšanas kursa cs.williams.edu, pēdējā piekļuve: 29.09.2014